

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zopet jedna sitnost za Srbe.

Iz Zemuna in Belgrada se poroča denes jako obžalovanja vreden dogodek, ki bode Srbiji v teh važnih časih gotovo velike sitnosti delal. Znano je da je bila ogerska vlada poslala zaradi prisilnega izbarkanja onih Bulgarov z ladije „Radecki“ dva monitorja na Donavo pred Belgrad. Srbi so zdaj 20. decembra iz belgradske tvrdnjave ne enega teh monitorjev streljali in pet avstro-ogerskih navodnih vojakov je teško, sedem pak lahko ranjenih! Teško ranjeni so: praporšček vojne ladije Pfusterschmied, matrozi: Jurij Kastelan, Paskal Kerstutović, Nazarij Pelaskier, in Matija Gospodinović. Vsi ranjenci so v Zemunu iz ladije preneseni bili v mesto in se tam zdravé. Srbsko ministerstvo je zaradi tega dogodka knezu dalo svojo ostavko. (Najnovejše poročilo „Pol. Corr.“ popisuje ta dogodek tako: Monitor „Maros“ je manevriral, za to je iz belgradske tvrdnjave nekaj puškinih streljavalo nanj. Vsled tega je popoldne postavil se pred Belgrad; nenadno je v njegovem ladijskem stolpu eksplodiralo več granat. Srbi so mislili, da monitor strelja na tvrdnjavo in so še iz pušek streljali. Ristić je Wredeju svoje najgloblje obžalovanje izrekel in povedal, da je poveljnik tvrdnjave uže odstavljen.)

Cel ta dogodek nij še dovolj jase. Ne ve se, ali so Srbi streljali nalašč, iz prenatrženosti in lehkomišelnosti kacega stražarja

na tvrdnjavi, ali pa je granata pri nabijanju kanone slučajno počila in baš avstro-ogersko ladijo zadela? Naj bode jedno ali drugo, škoda je za Srbijo to jako in bode imelo sitne nasledke. Zdaj bodo namreč sovražniki Srbov in Jugoslovanov to (se ve da neodpušljivo in ostro kaznjivo) lehkomišelnost jednega pripisavali celemu narodu in hujskali na Srbijo, kakor so nemški judje in Magjari uže dolgo vajeni. Nov povod jim je dan, da bodo kričali in ščuvali proti Jugoslovanom. Upamo, da bode srbska vlada hitro skrbela, da celo zadostenje da in kaznuje one, ki so zakrivali ta neprijetni slučaj.

Pa so krivi sami Srbi? Ne, temuč prvi so krivi Magjari, tisti Magjari, ki vedno in vedno Srbe dražijo, s Turki prijateljujejo, Klapko in druge svoje oficirje v Turčijo proti Jugoslovanom pošiljajo v Pešti, na grob turškega proroka Gül Babe softujejo, vedno na Slovane hujskajo, ogerske Srbe po nedolžnem zapirajo in na vse te načine mej Srbi samo strast bode, ki se potem v tacihi slučajih na škodo vsemu dobremu pokazuje, kakor v tem slučaju. Tisti Magjari torej, ki so protisrbsko turkovali, so prvi krivci in bi bili naprej kazni vredni.

Država in železnice.

(Konec.)

Isto tako nam kaže vladina predloga, kako neizmerno so narasle v zadnjih letih državna garancijska predplačila pri železnicah.

Letna potrebščina za ta predplačila narasla je od leta 1868 do letos od 1,437.500 gld. na 23,124.680 gld. Garancijski dolg cislajtanskih železnic od leta 1861 do konca lanskega leta znaša skupaj 94,263.719 gld. in sicer na predplačilih 83,783.288 gld. in na obrestih do konca lanskega leta 10,480.430 gld. Garancijski preliminar za prihodnje leto pa znaša 22,260.000 gld. Te številke dosta jasno kažejo, da železnice ne morejo in ne smejo tako gospodariti naprej. Zaradi tega naj se da državi oblast, sekvestrirati taka zadolžena podvzetja.

Očividno je, da bo izvršitev te ideje zelo težavna. Če se spremeni gospodar pri tako velikanskih podvzetjih, kot so nekatere naših železnic, mora se v prvi vrsti gledati na to, da se ne kalijo privatno pravne razmere, da se ne kratijo pridobljene in garantirane pravice. Kajti, če je tudi na tarifi, da ima legislativa pravico regulirati javni promet v velicih potezih, mora vendar na drugi strani vestno čuvati in gledati na to, da se ne krati jus quaesitum posameznega državljana, varovati mora vse država vsaj v mirnih časih celo suma, da bi mislila stopiti kot nekaka vismajor mej privatno pravne razmere državljanov, ko bi sicer dosegla s koncentrirano svojo močjo, neposredni namen, ali škodovala si mnogo več z razdiranjem pravnega čuta, nego bi si pomagala glede javnega kredita posebno z obzirom na inozemstvo. Zaradi tega je tak predlog ne glede na tehnične težave, resnega

Listek.

Štirje italijanski pesniki.

I.

Dante Alighieri.

Florencija, najslavnejše in najimenitnejše mesto Toskane, sme v resnici ponosna biti — kajti v njenem središču zagledal je luč sveta mož, velik po umu!

Dante Alighieri narodil se je meseca maja 1. 1265 od slavne in stare rodovine. Uže v nežnej mladosti mu je nemila smrt pokosila očeta. Mati je dečka prav iskreno ljubila — po očetovski zanj skrbela in nje misli in želje so bile, da bi postal literat. Brunetto Latini učil ga je govorništvu. Dopršivši prve študije v svojem rojstvenem mestu, podal se je Dante kasneje na visoke šole v Bolonijo. — Največji prijatelj bil mu je Gvido Kavalkanti, pesnik njegovega časa; slavni Giotto učil ga je risanja in Casella godbe. Naučil se je tudi tadanjih plemenitnikov umetnje in ker je bil jako postave in dobro izraščenež života in lastne spretnosti, privadil se je sukati vsakojaka vojaška orožja. Družina Dantejeva je spadala k stranki Guelfov in v mladosti vi-

dimo D. morilno orožje sukati na strani Guelfov napram Gibelinom v bitvi pri Kampaldinu. Dante je postal naslavnejši pesnik tistega časa, z zakladi učenosti, katere si je bil prisvojil in s plemenitostjo značaja in z veliko previdnostjo — si nij samo slave in občudovanja pridobil — temveč povzdignil se je na najvišjo stopinjo florentinske republike. L. 1300 izbran je bil „Pričajem“. Naslednje leto poslan je bil kot poslanec na papežev dvor v Rim, in mej tem, ko on sodeluje s silo in govornostjo za blagor ljudovlade, osobni njegovi sovražniki mu kopljejo jamo pogina. — Krive zatožbe so v času tako polnem zavisti, obrekovanja in maščevanja, postale hitro verjetne. Dante, zrcalo mestjanskih čednostij, — obsojen je bil, da plača 8000 frankov in da ima živeti daleč od rojstvenega si mesta — daleč v tujini za dve leti. — Pa tako trdeji krivičnej obsodbi — zapadel je še tršeji, tako se glaseči: če Dante pride v roke komunu Florencije, naj se ga takoj živega na gromadi sežge! Nebeški poet, veleumni magistrat, čednostni in srčni meščan, primoran je romati iz mesta do mesta; trpeč povsod ljute kazni proganstva in uboštva.

V proganstvu se je bil pridružil k stranki

Gibelinov in tačas je on največji svoj poem zložil, kateremu je dal naslov „Divina Comedia“ in ki je najlepše in najvišje delo italijansko, — v tem sledeč svojo neskončno bogato domišljijo, pel pesen visoko — o nebesih, o vicah, o peklju; pel tako umetniško, da se do sedanosti še nijeden italijanski pesnik z njim ne more meriti — še manj pa ga prekositi. In to je občudovanja vredno, ako se pomisli, da je Dante skladal pesni v jeziku še le se oživljajočem. Torej bilo mu je težje, kakor nam v sedanosti — pridobiti in izražati pojme — ter pisati tako pohvalno.

„Mojemu poemu sta nebo in zemlja dala svoje moči,“ pravi Dante, — oče sladkodonečega jezika, — poznavalec človeških občutkov in teženj, — apostel resnice in prerok očetvine kateremu sedaj prikimuje cela Italija in vesvoljni svet. Ta nenavadni mož umrl je v proganstvu — v tujini; razžalosten do smrti, nemogoč videti še enkrat v tolažilo rojstveni kraj; — umrl je v Raveni. Florencija ošabna je mnogokrat prosila njo za njegove smrtnne ostanke, toda jih nij dobila, ker ga je v življenju proganjala in pahnila ga od sebe in žugala mu s smrtjo! — Nekaj let pozneje, zaukazali so slavnemu in prvemu pisatelju

prevdarka vreden posebno iz pravnih razlogov. — Misli se pri na pol opešanih železnica sprejeti ves prioriteten dolg in statu quo, kar se železnice dolžne na prioritetah, prevzame država brez spremembe, vsa druga kupna cena bi se poravnala po 4 % državnih obligacijah, ki se bodo vničevale po posebnem načrtu in za katere bi se zastavilo vse državno železniško posestvo.

Gotovo je, da ima tako postopanje nekaj za-se glede administrative. Država sicer ne bo poslovala boljši kup, kakor je že rečeno bilo, ali mogoče je, da bo administrirala bolj eksaktno in hitreje, nego posamezna društva. Mnogo bolj sigurno in z večim uplivom se zna tudi postopati pri reguliranju tarifov in koristiti zna ta korak tudi v militarnem stratežičnem obziru. O tem pa je vse edino, da finančnega dobička od sekvestriranih železnic vsaj prva leta ne bomo imeli. Budget bode sigurno narasel za precejšnjo svoto, in to, kar so dosedaj zahtevala železniška društva vsako na garancijskih predplačilih ali celo za to, da prokrijejo poslovni deficit, zahtevalo bo se v prihodnje od države in če se kupčijske razmere ne poboljšajo ob kratkem, je očitno, da sprejme država težko breme.

Nehote mora se nam tu vriniti ena misel. Znano je, da ko je prišla pred 3 leti čez nas znana gospodarstvena katastrofa, bila sta na enkrat v hudi borbi dva principa. Ali ima država pravico in dolžnost, vtikati se v to krizo, ali je njena dolžnost, celiti hude rane, katere so nasledek tega poloma, ali ne. Do sedaj je sicer v obče prevladalo mnenje, da se država sama za to krizo nema brigati, ampak da pusti, da na gospodarstvenem polju hira in pogine, kar samo na sebi nema moči obstanka, ali sedaj se nam zdi, da je prodrl nasprotni princip. Vidi se, kakor da bi bili merodajni krogi prevideli, da so bili do sedaj preveč pasivni, in da hočejo sedaj popraviti, kar so zamudili. Iz našega skromnega stališča je težko razsoditi, ali je ta zamuja graje vredna ali ne, razvidno pa je, da bo treba na tem novem potu posebne previdnosti, da se ne bodo rabila občna sredstva za osobne koristi.

V vsem predlaganem načrtu vidimo pa nov dokaz za dosedanje nepremišljeno, pre-nagljeno postopanje v državno-pravnem razvoju. Ponavlja se nam ista prikažen, katero smo videli že tolikokrat v našem javnem življenju, da se je naenkrat hotelo doseči preveč, ali s tem veliko pokvarilo, ter, da je le po dolgi, britki skušnji prišlo izpoznanje in seveda tudi precejšna izguba. Spomniti je treba le na stvaritev in vravnavo naše avtonomije, na zmedenost politične uprave, na odpravo postave proti odrtiji in drugo. Povsod enake prikazni, enaki nasledki.

Železnične razmere so dan denes res tako zamotane, da jim drugi ne more pomagati, nego država, ali odveč je, slaviti tak načrt za visoko misel, ker nij sploh nič nenavadnega, da se v kupčijem življenju preveliki dolgovi prevalijo na druge ramena, ali pa da se hudo zadolženo podvzetje postavi pod sekvester.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. decembra.

Državni zbor je, končavši budget, sprejel še finančno postavo, ki se na budget oslanja, zlasti zaradi deficita. Govoril je mej ustavoverci zoper finančnega ministra Skene, isto tako je svoje nezaupanje ministerstvu izrekel baron Walterskirchen; Carneri pa je govoril tako za ministre, da je celo „N. fr. Pr.“ prehudo. Na konci je tudi Herbst za ministre besedo vložil in postava je bila sprejeta. —

Vnanje države.

Od **ruske vojske** se piše „Pol. Corr.“ iz Kišeneva 15. t. m., da so bili dovozi vojske zadnje dni tako veliki, da zdaj ne bode trebalo dosti več privržati. Glavar generalnega štaba Nepokojčicki baje hoče, da se vojska na 300.000 mož povikša, ker je njen nalog težek.

Iz **Carigrada** se javlja 20. dec.: Predkonferenca ima denes najbrž zadnjo sejo. Potem se začne prava konferenca. Dozdaj se je, kakor se zdi, soglasje ohranilo. — Namesto odstavljenega Mehemed Rudži-paše je za velicega vezirja postavljen Midhad-paša. Sultan mu je pisal, da naj finančno stanje zboljša in reforme uvede. Neizvedljiv nalog.

Dva **bulgarska** poslanika sta bila pri knezu Bismarku in sta mu izročila spomenico o trpljenji svojega naroda. „National Ztg.“ poroča, da jima je Bismark upanje oslobojenja dajal.

Francoski trgovinski minister je komisiji za svetovno razstavo ukazal, da ne sme nobenega Nemca pustiti, da bi kaj razstavil, ker se nemška vlada oficijalno razstave ne udeležuje.

Iz **Londona** se 20. dec. glasi telegram: Carnaroon je včeraj v Dulvertonu govoril in rekel, da angleška vlada stavi največje zaupanje v misijo Salisburyjevo. Sedanji trenotek je sicer kritičen, vendar angleška vlada skuša mir dosežati in upa mirnim potem rešiti zdanja vprašanja.

Birmanska država je začela Angliji sovražna kazati se. Zarad tega Anglija ne more tistih 50.000 indijskih vojakov Turkom poslati, ki jih je mislila poslati.

Dopisi.

Iz **Šmartna** pri Litiji 19. decembra [Izv. dopis.] Neobhodno potrebna je voda, naj si bode za rastline na polji, ali za živino. Še toliko bolj je pa potrebna dobra snažna voda za ljudi. Tudi Šmarčani ljubimo dobro vodo. Kar pa zadeva snažnost, je pa bog pomagaj pri nas. Ko pride spomlad in leto, glej kako se ravna z vodo, katero ima celi Šmartin za pijačo. Studenec, ali bolje rečeno, prej leseni od leta 1822 pa kamniti stempuh ali oklep, je pač uže zdaj ena leta s streho preskrbljen, da ne dežuje va-nj, pa kaj to pomaga: ko pride zgoraj omenjeni čas, sučejo se babe okolo tega kamenitega stempuha, kateri nosi ime Brinjak, s solato v rešetih in peró solato, brazdajo vodo, dalje mečejo otroci stare počene sklede, piskre, škarpe va-nj; in mi Šmarčani moramo to piti; nemški pregovor se res glasi: „Man weiss nicht, von was man fett wird.“ Ali bi ne bilo ljubše Šmarčanom, čisto snažno vodo piti?

Prišel je lansko leto, ali uže menda pred dvema leti mož blizu Kranja doma, kateri se je ponudil, da zna lončene cevi za vodovode delati, tudi je ta mož pregledal svet in previdel, da je dosti vodopada ali strmca od

laške proze Ivanu Bocaccio, da naj razklada v Florenciji „Divino Comedio“ ljudstvu in mladini.

II.

Franc Petrarca.

Petrarca se je narodil v mestecu Arezzo v Toskaniji leta 1304. Z marljivim učenjem postal je v kratkem velik duh v Italiji. On nij bil samo pesnik, ampak tudi govornik, bogoslovec in filozof. Napisal je mnogo pesnij, sonetov in drugovrstnih poezij neizrečene lepote. Šest in trideset let star jel je uže občudovan biti od cele Italije in Francije — in napravljali so mu nenavadne slavnosti. Rimsko starešinstvo povabilo ga je v Rim, da ga venča na Kapitolu in ravno oni dan enako slavnost mu je ponujala pariška univerza. Prej ko v Rim — šel je Petrarca na izpitanje h kralju Robertu neapolitanskemu; in cele tri dni se je ondi bavil z visokoučenimi govori in o vseh delih laške in latinske slovesnosti in učenosti. Občudoval ga je visokoučeni kralj — n sam ga je hotel venčati v Neapolju.

Toda Petrarca je želel venčan biti v onem Rimu, kjer so se venčali junaki in imenitni vojskovodje starodavne Italije. Venčanje se je vršilo na dan velikonočni na kapitolskem griču

z veliko slovesnostjo in v pričo neštevilne množice. — Podali so mu tri vence: lovorjevega, beršljanovega in mirtovega. Zagledavši jih, vsklikne: „Bog čuvaj rimsko ljudstvo in senat!“

Z mnogovrstnimi darili so ga še obdarili — mej temi z diplomom rimskega meščanstva. Knezi, kralji in papeži so ga obdarjali in povabljali v svoje bogato naložene palače — in sedeti v njih svetovalstvih. V starosti umaknil se je v kraj imenovan Arquà pri Padovi; in tu — eno jutro za rano so ga dobili mrtvega z naslonjeno glavo, na strani odprte knjige. V tem kraju se še zdaj nahaja njegov grob — in v Arcu rojstna mu hiša in pod florentinsko ložo njegova podoba z marmorja.

V nemalej zapuščini, zapustil je enemu slugi dokaj denarja, proseč ga v poslednji volji naj ga ne zapravlja v igri, — in natakarku srebrno čašo — naj jo raje z vodo kakor vinom naliva; — in slavnemu Bocacciju 50 zlatih forintov, da si kupi kožuh, ki ga bode obvaroval mraza pri ponočnem učenju.

III.

Ludvik Ariosto.

Rodil se je leta 1474 v mesticu Reggio. Uže v otroških letih je bil zelo priden v šolah

in pravijo, da je uže v nežnej mladosti sestavil tragedijo — da jo igra s svojimi bratci. Ko je dorastel, posvetil se je popolnem učenosti; in radi zaslug pozvan je bil na ferareški dvor. Tu začeni skladbo poema „Orlando Furioso“ zadobil si je neumrjočo slavo in ime, kajti še dandenes je to delo jedno najpopolnejše italijanske poezije. On nij pozabil, da je tudi državljani, in ko se je vojna začela, stal je na braniku svoje domovine in pogumno se boril za deželo in za kneza.

Kasneje je bil prevzel težko breme poslanstva na papeškem dvoru, kamor je šel, čeravno v tako burnih časih, kajti nevarno je bilo potovati po Italiji, v katerej so trope razbojnikov životarile, ne boječ se ostrega papeža Julija II. Ariosto je zastavil lastni život za varnost someščanov, ter potoval v Rim, in ondi s prav dobrim vspehom dovršil imenitno svojo misijo.

Ludvik je bil po telesnej naravi v enomer otožen, toda mej veselo množico in na veselicah bil je tudi on vesel in zadovoljen. On je bil odkritosrčen, postrežljiv vsakemu, in zelo radodaren, rad je pomagal svojemu bližnjemu.

Skozi celo življenje je bil delaven, marljiv in občudovanja vreden v zmernosti, čeravno

Brinjaka do Šmartna, pa da se da izvrstno izpeljati ovi vodovod.

V okom priti tej stvari, in konec storiti brazdanji vode na Brinjaku so se Šmarski občinski očetje pogodili z ovim možem, da bi cevi naredil in vodovod po njem ali skozi njega od Brinjaka v Šmartin tekočo vodo izpeljal, potem bi se pa kameniti oklep stempuh za zmirom zabil, in voda bi sama tekla po cevih doli.

Mož je res hitro cevi, za katere so se pogodili, naredil in poslal, pa kaj moram reči? Ležale so, in še leže cevi, pa ne v zemlji, da bi voda po njih tekla, ampak v kakšnej kleti, ali drvarnici, ali kje? ne vem. Če se bode ovi vodovod tako dolgočasno delal za naprej, kakor se je dozda, imam upanje, da bo prej voda iz Šmartna v Slatino v hrib tekla, kakor od Brinjaka v Šmartni, če je prav navzdol.

Zbudite se, vi očetje šmarske občine, pa pokažite, da niste kimovci in dremalci; zvršite jako potrebno delo v katero ste se spodtaknili, vam bodo potem Šmarčani hvalo vedeli, pa tudi ostanete za zmirom v dobrem spominu neštevilnim rodod za naprej.

Iz Gradca 18. decem. [Izv. dop.] Program [Preširnove slavnosti] koje je napravilo moško pevsko društvo 9. t. m. je bil sicer tiskan v „Slov. Nar.“ a o tem, kako se je izpeljal, kak uspeh je doseglo društvo s svojim prvim nastopom, še dozda ni govoril nihče. Drug se je zanašal na družega; manje sposobni smo prepustili reč sposobnišim in tako je zaostalo vse. Toda, svet mora vedeti, ka tukaj nijsmo pozabili slaviti našega mojstrapesnika, kakor se nam je to preteklo leto očitalo brez uzroka. In baš letos smemo ponosno reči, ko smo imeli Preširnovu slavnost, ker se je storjena tako dobro obnesla. Bila je namreč tako mnogobrojno obiskana — tudi lepi spol je postavil svoj kontingent — kakor uže leta ni bila nobena. V to jo pripomogla dosti pomenljivost slavnosti in prvi javni nastop novo ustanovljenega moškega pevskega društva. To je izpeljalo svojo nalogo takrat prav dobro. Edino želeli bi bili, ako bi bil zbor močnejši pri pesni „jaz sem Slovan“ in „Naprej“. Ker je bila sobana prenapoljena, je storilo tudi to svoj učinek, koje oboje pa se

v prihodnost lahko popravi s tem, ko se pevci vsi udeležujejo redno vaj, posebno zadnjih in ko se priskrbi večer sobana. Gospodje, koji so svirali so tako spretni in skušeni v glasbi ko se od njih ni mogla druga, nego le izvrstna izpeljava naloge pričakovati. Naj blagovolijo obraniti svojo požrtvovalnost in nagnjenost novemu društvu! Tudi dobro voljo gospodične pevkinje, za večer moremo hvaliti in želimo jo večkrat slišati, toda, v njenem in našem interesu je, ako si prizadeva bolj razumljivo besede izgovarjati. H koncu je treba omeniti še deklamatorja, koji bi bil moral pesem — „Povodnji mož“ — v vseh delih dobro premisliti, jezik in grlo dobro vaditi, bližati se vsaj po moči čuvstvu, koje je udahnul pesnik svojemu umotvoru, pred vsem pa pomisliti, ka so poslušalci hoteli tudi nekaj slišati. Slavnosten govor ni ponujal mnogo novega; toda bil je primeren in, ako bi govornik bil govoril nekoliko z večjo živahnostjo, ko ne rečem ognjem sem ter tje, bil bi popolnejši. Došli gosti so ostali vsi dolgo v noč, med njimi tudi Mariborski gosti kar priča, ka nijsi bili s ponujenim nezadovoljni. Naj le prihajajo vsi tako radi tudi nadalje! Pevsko društvo bode si gotovo prizadevalo vedno napredovati, združevati in razveseljevati tukajšnje Slované ter postati središče namesto zamrle „Besede,“ kojega nam je tako zelo potrebno.

Domače stvari.

— (Zahvala.) Od komiteja onih gospé, ki bodo tudi letos o božiči kakor vsako leto v čitalnici ubogim šolskim otrokom obleko prekrbele, naprošeni smo prostora dati v svojem listu gorke zahvali slavnej kranjske hranilnici za njen dar v ta namen v znesku 100 gold.

— (Ljudska kuhinja v Ljubljani.) Ljubljanska hranilnica je sklenila brezplačno prepustiti spodnje lokalitete starega streljšča za ljudsko kuhinjo, ki se ustanavlja.

— (Slovensko gledališče.) Zadnja predstava v tem letu bode denes. Predstavlja se bode izvrstna resna igra „Zblaznela je!“

— (Fajmošter šent-vidski pri Zatičini) č. g. Kulavec je nevarno zbolel. Upamo,

da zlasti za šolo prezasluznega narodnjaka Bog obvaruje pred hujim.

— (Vipavska čitalnica) napravi na sv. Štefana dan dne 26. decembra veselico v prostorih gospoda Luka Trosta v „Tabru“. Program je: 1. „Starost — slabost“. Vesela igra v enem dejanji. 2. „Strah v kuhinji.“ Burka s petjem v enem dejanji. 3. Ples. — Vstopnina k veselici kakor navadno, k plesu 30 kr. Začetek ob 7. uri zvečer. K obilni udeležbi uljudno vabi

Odbor čitalnice.

— (Iz Motnika) se nam piše: Matica slovenska je razposlala pozive za nabiranje geografičnih krajin imen po Slovenskem. Prav bi bilo da bi bila tudi hišna, rodbinska pozvedela, katera so važna za starinoslovje in Matica bo gotovo tudi sprejela, če bo kdo dodal ta imena — Vsako leto, po leti in jeseni je pri nas mnogo svinj za neko hitro boleznijo poginilo, tako tudi letos svinje postanejo rudeče, višnjeve. Kmalu je po njih, predno pride izveden zdravnik. Vreme imamo pri nas prav ugodno; pretečeni teden so kmetje zimsko setev lahko dovršili.

— (V panorami.) Piše se nam: V sredo pride Ižanec na panoramo v trgu pred hranilnico ko zagleda tam voščeno podobo umirajočega vojščaka, ki premika oči in se giblje, mu usmiljeno pravi: „I kuga je pa tabi, ali si bolan?“ Nek dovtipnež, ko vidi, da kmet vojaka za živega ima, mu reče: „Oče, zakaj ga pa tikate?“ Kmet pa se odreže: „I kaj ga bom vikal, saj je soldat!“

— (Za božična in novoletna darila) priporočamo slovenske romane in knjige ki jih ima več v zalogi narodna tiskarna. Glej zadaj inserate.

**sem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni
Revalesscière du Barry
v Londonu.**

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žlezne naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebravjenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato

je mnogokrat sedel pri bogato naloženih mizah knezov in družih velmož. Želeč v samoti prebivati, sezidal si je bil hišico, na koje durih se je čital sledeči napis: „Hišica za me pripravna, nijednemu neprijazna, in na moje stroške sezidana!“ Vprašan, zakaj on, — ki je v Rolandu ustvaril mogočne in zlatoleskeče palače prebiva v tako borno sezidanej hišici, odgovori: „Mej stavbo besedij in mej stavbo kamenja je jako velik propad.“ Ariosto je sklenil svoje trudapolno življenje l. 1533.

IV.

Torquato Tasso.

Ta veleum italijanski je zagledal luč sveta v Sorentu 11. marca l. 1544. Oče mu je bil doma iz Bergama in tačas v službi pri knezu Sanseverinu. Mesta so se potegovala za domovino Tassovo; na pr. Sorent, ker tu se je narodil; Neapelj, matere mu rojstni kraj — ker tu si je prve nauke prisvojil; Ferara — ker v njenem ozidju je prebil čez 20 let in poslednjič še Bergam, rojstveno mesto Bernarda, Tassovega očeta.

Komaj tri leta star, jel se je uže učiti in proti koncu sedmega leta nijsi mu več zadostovali nauki učenika don Angeluzza, da

nasite čeznaravni mu genij. Vsako stvar je uže razumeval, in o vsakej reči umel je z redko natančnostjo povedati nje nastanek, razvoj in konec. Mati narava obdarila ga je bistrim umom in z bogato fantazijo. Učivši se postave v Padovi, 17 let star, je bil uže doktorjem proklican — zložil je pesen z naslovom „Rinaldo“; obstoječ iz tkanine stkane iz slučajev in dogodjajev kavalirske dobe. S tem delom si je pridobil mnogo slave. Toda, sladka pobožnost klicala je mladeniča k večjemu in važnejemu krščanskemu podvzetju, — pričel je peti o prvej križarskej vojski: ono slavno podvzetje vesoljne Evrope — da osvobodi sveto deželo iz rok Muselmanov ki so jo po trinoško vladali.

To delo ga je stalo mnogo let učenja in težav, in z Ariostovim „Rolandom“ smemo trditi, da vstvarja ta najlepši in najčistejši biser italijanske poezije in književnosti.

Tudi on je mnogo časa bival na fereškem dvoru, a goreči mu duh, bogata fantazija, zavist neprijateljev in vladajoča ga otožnost in še drugi uzroki so ga storili nesrečnega skozi celo življenje. Dovolj je, ako rečemo, da za znorelega so ga imeli, ter zaprli v norišnico. Tu notri je bival 10 let —

naraščala mu je bolezen; gotovo bi bil res popolnem zblaznel, ali celo umrl, ako ne bi po prošnjah knezov, kojim se je gorko priporočal — bil zoprne ječe oproščen.“

Zapustil je tuge poln zavod raztrgan, ubog, medel od prestalega trpljenja in z zelo razburjenim duhom. Še 10 let je v prostosti živel in hodil iz mesta do mesta poln žalosti in v enomer srdit na lastno osodo. Slednjič spoznavši učeni in knezi Italije, da Tasso je redka prikazen onih genijev, ki domovino proslavljajo, sklenili so ga venčati, kakor Petrarko. Vse se je napravljalo in hitelo v Rim, da vidi muzinega sina, ki bode slavnostno, mej odobravanjem ljudstva stopal na kapitol.

V onih dneh bival je Torquato v samostanu Sv. Onofrija, ležečem na griči poleg Rima, kamor se je bil dal prenesti, da more čistega zraka uživati, in da prične, kakor je sam povedal, one nebeške pogovore. Umrl je na večer, pred dnevom svojega venčanja.

Dante, Petrarka, Ariosto in Tasso ustvarjajo četvorico najvišjih pesniških genijev Italije.

Av. Avg. Br . . . c.

Bilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavlje, siljenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabost in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičica in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše nego dojni mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričeval profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru zdravnika svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravnika svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesciere Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sečalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in čler mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesciere je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolezni čutnice in vodenice. Prepričan sem se sam gledé valega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkusnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesciere du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpfern, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesciere du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalesciere ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznih, katere so me deset let mučile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalesciere je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50 krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V piehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesciere-Biscuiten v puščah in Revalesciere-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gld. 50 kr., 48 tas 4 gld. 50 kr., v prahu 24 tas 10 gld.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 3, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih paketskih ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Mohr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Pro-

damu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (59)

TUJCI.

20. decembra:

Evropa: Radler iz Dunaja.

Pri Slonu: Kraus iz Gorenjskega. — Krašker iz Celja. — Mikič iz Karlova. — Kenda iz Trsta. — Wakonik iz Litije. — Kotnik iz Vrhnike. — grof Pače iz Ponoviča.

Pri Malitai: Schmidt iz Dunaja. — Kilar iz Kranja. — Eibl iz Gradca. — Brannmüller iz Badna. — Daxat iz Postojne.

Dunajska borza 21. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gld. 15 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66 30
1860 drž. posojilo	109 50
Akcije narodne banke	820 —
Kreditne akcije	134 60
London	126 10
Napol.	10 09 1/2
C. a. cekini	5 97
Srebro	113 90

Posestvo

je iz proste roke po nizki ceni na prodaj nad Medvodam pri Ljubljani. Njiv je kaci 10 oralov, družega pa nad 40. Na posestvu je tudi malin pa kajža, kakor tudi 1 magazin. Tudi sadja je veliko, ker je velik vrzaven. Natančneje se izve pri gosp. županu v Medvodah. (410—1)

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.; nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

se železnim jodirom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisneno bode moje ime na vsakej steklenici.

(53—39)

Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajski cesti v Ljubljani.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštenu povzetju naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.

2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte a. Cena 50 kr.

3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.

4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.

5. „Župnik Wakefeldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.

6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.

Slovenske

lepoznanske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. Erazem Tatenbah. Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja 50 kr.

2. Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.

3. Kantorčica. Roman s pogorskega zakotja, češki spisala Karlina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič, velja 50 kr.

4. Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.

5. Kazen. Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstovo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? Novelica, sp. J. Ogrinc. Velja 25 kr.

IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi. Sp. Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesnij. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.

Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodnej tiskarni“ in jih dobí po poštenu povzetju. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold.

Ravnokar je v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Lekarna „pri sv. Leopoldu“ na Dunaji,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

FILIPA NEUSTEINA,

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto pravih zdravilnih in toaletnih sredstev, ki so se vselej kot izvrstne izkazala in gotovo ozdravila.

Tisot spričal je o tem.

P. n. občinstvo se prosi, da samo one specialitete za prave sprejme, ki naše firmo nosijo.

Posladkorjene pile sv. Elizabete za čiščenje krvi

leško odganjajo, čistijo kri, in niso škodljive; dobre posebno pri boleznih v spodnjih organih, žilnici, boleznih prsnih organov, kože in očeh, otrok in žensk; odpravijo zaprtje, pravi vir največ boleznij. Ta pila je najboljši in najcenejši izdelek te bice. 1 valar, 8 skatulic, s 120 pilami, stane 1 gld., posamezne skatulice 15 kr.

Odlikovane so z jako častečim spričalom dvornega svetovalca prof. Pitha.

Beaume Girome, izvrstno zdravilo za ozeblino. 60 kr.

Dr. Callmanna lasno barylo, popolnem ne-lemu lasu vsako barvo (rjavo, rumeno) 3 gld.

Orientalni prah za dame, da koži gladkost, finoost in mehkost, (bela ali roza) 1 gld. in 50 kr.

Elektro-motorični vratni trak, za težko z- najljubši uspeh 1 gld. 50 kr.

El Benito, edino dobro sredstvo proti izpadanju las in odpravljenju luskin 1 gld. 80 kr.

Kondensirano švicarsko mleko 55 kr. Nestlejeva otročja moka 90 kr. Dr. Golijev jedilni prah 84 kr. Popova anaterinova ustna voda 1 gld. 40 kr. Liebigov mesni ekstrakt 1/8 funta 84 kr. Dr. Pfeiffermannova zobna pasta 1 gld. 25 kr. Poltova resedna pomada 1 gld. 60 kr. Dr. Brownova pomada za obranjenje las 2 gld., so vedno frišni v zalogi. Veliko skladišče parfimerij, mil, pomad itd. prvih pariških firm. Čokolade francoskega društva od 60 kr. do 3 gld. funt. Pravi ruski čaj 1 gld. 1/4 funta. Skladišče vsakojakih instrumentov za zdravljenje, kakor samoklistiri, brizgalnice, bandaže, jako ceno. Velika zaloga zobnih krtalic, šmink, in drugih toaletnih rečij.

Priporočamo p. n. občinstvu zdravila v posladkorjeni obliči, kakor: kinin, kopaiva, doverski praški, železo, jetrno olje, bromkali, jodkali, rabarber, dvojno ogljenokisla soda, magnezija itd. po najnižji ceni.

Najznanejše specialitete farmacije in parfimerije Francoske, Angleške, Ameriske, Nemčije, Švice in Avstrije so pri nas vedno za dobiti.

— Mi razpošiljamo ali proti gotovini ali poštenu povzetju in pri en-gros nakupu dajemo velike rabate. —

Dr. Fremonta prerodilni likér, najbolje krepi in svežilo 2 gld.

Prsne cigarete iz smrekovih igel, najbolje sredstvo za nadoho. 25 kosov 1 gld.

Protinski duh, aromatičen, priporočen vsem ki imajo putiko ali revmatizem, 70 kr.

Injection Cadelle, ozdravi jako naglo vsak mehurni katar (triper ali beli tok) brez slabih nasledkov 1 gld. 60 kr.

Gušni duh, najbolje sredstvo proti guši (krofu), 70 kr.

Umeteljniški sok, iz najboljših švicarskih planinskih prsnih bolezni, 70 kr.

Menthin, najbolje zdravilo za želodec, potolaži krč, se rabi tudi kot zobna tinktura in ustna voda, 50 kr.

Margerite-boubons za kašelj, 30 kr.

Oreillon, za vse ušesne bolezni, proti gluhoti, šumenju dobro. 70 kr.

Odontin zobna pasta, naredi najčrnejše zobé bele ko biser. 70 kr.

Po-ho iz Kine prinešen, olajša takoj najhujšo migreno in glavobol. 1 gld.

Dr. Bayerja pravi pulherin, najbolje sred-stvo proti pegam, daje koži barvo rož in limbarjev. 1 gld. 50 kr. in 50 kr.

Royerjeva hemeroidalna maža, tem pri-ki hemeroidje trpe. 1 gld. 60 kr.

Salicil-antisuitin, izvrstno proti sitnemu potenju rok in nog 50 kr.

Salicilno milo, najbolje in najcenejše milo. 25 kr.

Schrierove zobne pile za otle zobe najbolje zdravilo. 25 kr.

Storax-Crème, čudežno pomaga pri vseh kožnih bo-leznih. 80 kr.

Wlinsi papir, proti nahodu, prsnemu kataru, vratobolu in hripu. 1 gld. 20 kr.

Dr. Haiderjev zobni prah. 35 kr.

